

مرادو پاموک با مرآت ترکی

قشر روشنفکر جامعه رخ دهد اکنون اورهان پاموک به وضوح از نویسندگان موفق است آثارش به زبان‌های مختلف دنیا ترجمه شده‌اند و جوایز مهمی از سراسر دنیا گرفته است.

نظر دکتر سید حسینی درباره پاموک

دکتر رضا سید حسینی به عنوان یکی از مترجمان با سابقه و پیشکسوت کشور که آثار بسیاری را از زبان‌های ترکی و فرانسه به فارسی برگردانده است در مورد اهمیت ترجمه و دشواری ترجمه بعضی از زبان‌ها می‌گوید: ترجمه از ترکی به خاطر تفاوت نحوی که با زبان‌های هندو اروپایی دارد و جزو زبان‌های اورال آلتایی است سخت است و انرژی زیادی را از مترجم می‌گیرد. سید حسینی در ادامه ضمن اشاره‌ای به تغییر شرایط خلق آثار ادبی در برخی از کشورها و اهمیت و ارزش آثار اصیل گفت: به تازه‌گی کتابی را که چندین جایزه در فرانسه برده است. خواندم و اصلاً ردپایی از یک اثر بزرگ که شایسته برنده شدن این همه جایزه باشد در آن ندیدم یک

را برای کسب جایزه صلح کرده است. سندرم جایزه صلح نوبل در جبهه ملی گرایان یک سندرم مخصوص ترکیه است. این گروه معتقدند که تمام دنیا علیه ترکیه‌اند و این جایزه به کسی تعلق می‌گیرد که متعلق به خارجی‌ها و یک خائن باشد. پس از تعلق این جایزه به پاموک احساسات ضد پاموک در زمینه‌های مختلف برافروخته شده است.

محکومیت اورهان پاموک به مدت سه سال در زندان به واسطه مطرح کردن کشتار ارمنی‌ها توسط حکومت عثمانی بود. بخش دیگر اتهام او مربوط به موضوع کشتار سی هزار کرد می‌شد. رهبر کردها سی و پنج هزار نفر را به قتل رساند اما اکنون پس از گذشت سال‌ها این ناآرامی ذهنی به آرامش رسیده است البته در کشور ترکیه در بیشتر مواقع مردان اهل ادب را خائن به کشور می‌شناختند. برخی از آن‌ها چندین سال زندان را تحمل کردند و برخی با سرنوشت بدتری مواجه شدند. حتی برخی اقلام به فرار از کشور کردند. اما اکنون فضای نسبتاً دموکراتیکی در کشور برقرار است اما معلوم نیست در آینده چه اتفاقی برای

مقاله‌ای در مورد اورهام پاموک به قلم نویسنده ترک مورات بلیج (Murat Belge)

در این دوران که عصر فرهنگ رسانه‌هاست اورهان پاموک در شمار آن‌هایی است که آثارش پرفروش هستند او در دوره‌ای از زندگی خود نکاتی را علیه کمال آتاتورک مطرح کرد و همین باعث شد که یک خیانت کار شناخته شود. بسیاری از رمان‌نویسان او را قبول نداشتند او را به به عنوان کسی می‌شناختند که فقط به فکر فروش آثارش است. آثار او تنها جنبه ادبی ندارند بلکه به حیطة مبارزه برای ورود به اتحادیه اروپا کشیده می‌شود البته او یک نویسنده سیاسی نیست اما او از نقش خود به عنوان یک روشنفکر آگاه است و تمایل دارد این نقش را ایفا کند. به همین دلیل در بسیاری جنبه‌ها یک نگرش انسانی و دموکرات دارد. این دیدگاه مورد قبول ملی گرایان ترکیه نیست و به همین دلیل هر بار که در مورد یک موضوع سیاسی انتقادی می‌کند مورد تهاجم قرار می‌گیرد هنوز تصور بسیاری از آن‌ها این است که او تمام این کارها

لحظه از خودم سؤال کردم این فرانسوی‌ها را چه شده؟ بعد به این نتیجه رسیدم که حالا دیگر برای اکثر نویسندگان بزرگ - و شاید فرانسوی‌ها هم همین طور - این مهم است که از روی کتابشان فیلم ساخته شود نه این که کتاب یک اثر ارزشمند ادبی با استانداردهای مشخص باشد. در عوض مثلاً آثار ادبی ترکیه از جمله همین نوشته‌های پاموک آثار خوبی هستند و این شاید به این دلیل است که وقتی که فرهنگ غنی وجود دارد و روی آن با لایه‌ای از فرهنگ عاریتی پوشیده می‌شود وقتی شکافی ایجاد می‌گردد آن فرهنگ اصیل خود را نشان می‌دهد و این همان اتفاقی است که در ایران، ترکیه و امثالهم رخ داده. سید حسینی گفت: وقتی صحبت از رئالیسم جادویی می‌شود و از این روش ادبی به عنوان یک سبک یاد می‌شود. من می‌بینم که ما در تاریخ گذشته مان ساعدی و براهنی و چند نفر دیگر را داشته‌ایم و در ترکیه لطیف یا کسان دیگر که در ذات آثارشان رئالیسم جادویی را به راحتی می‌توان دید. ما اگر به تاریخ و روش زندگی و میراث ادبی خودمان برگردیم فوق العاده می‌شود چرا که هر جا این بازگشت اتفاق افتاده آثار ارزشمندی خلق شده است. در زمینه ترجمه ترکی می‌توان امیدوار بود که یکی از مترجمان خوب در حال به عرصه رسیدن است. او درباره کتاب «نام من سرخ است» گفت: این بهترین اثر پاموک است باید آن را خواند تا پاموک را به درستی بشناسیم.

سید حسینی درباره کارهای پاموک گفت: در ۲۲ سالگی شروع به نوشتن داستان کرد. «جودت بیگ و پسران» را در ۲۲ سالگی می‌نویسد ولی رمان در سی سالگی او منتشر می‌شود. این کتاب بعد از انتشار چند جایزه برد. بعد از آن کتاب «خانه خاموش» را نوشت که یکی از جوایز ارزنده فرانسه را نصیب نویسنده کرد «قلعه سفید» رمان بعدی و نقطه چرخش پاموک از نوعی رئالیسم سوسیالیستی به سمت پست مدرنیسم است. «کتاب سیاه» کتاب بعدی اوست که خودش می‌گوید این کتاب نثر پیچیده‌ای دارد. «زندگی نو» کتاب بعدی است که خود پاموک می‌گوید این کتاب

سخت‌ترین کتاب من است و سه سال پیش که به ایران آمده بود می‌گفت: دلم می‌خواست اول «نام من سرخ است» به فارسی ترجمه شود و بعد از آن «زندگی نو».

«نام من سرخ است» جوایز بسیاری برای پاموک به ارمغان آورد و در ایتالیا جزو ۲۵ کتابی انتخاب شد که تا ابد خوانده می‌شود. آخرین کتاب پاموک کتابی است که در سال ۲۰۰۲ چاپ شده و فضایی کافکایی دارد. و تکنیک‌های کتاب خاص است.

و... عمران صلاحی

عمران صلاحی نیز در مورد پاموک گفت: به نظر من ما از قرن ۱۹ به بعد دو دسته نویسنده داشتیم عده‌ای مثل کافکا، کالوینو، بورخس و... و گروهی مثل تولستوی داستایوسکی و جان اشتاین بک یا حتی یاشار کمال و دولت آبادی خودمان که این‌ها در آثارشان بیشتر برون گرا هستند و همین برون گرایی برای مخاطب جذابیت بیشتری دارد.

مخاطبان نه چندان خاص ادبیات اشتاین بک را راحت‌تر از کافکا و بورخس و کالوینو و... پیروان آن‌ها که بیشتر درون گرا هستند می‌خوانند. برون گراها بیشتر به جزئیات می‌پردازند ولی نویسنده‌های درون گرا جز داستایوسکی کمتر جزئیات را ذکر می‌کنند. صلاحی اضافه کرد، پاموک توصیف و دقت فردگرایانه تولستوی را همراه با درون گرایی دسته دوم دارد. توصیف جزئیات به زنده بودن رمان او کمک می‌کند و خواننده خودش را در حال و هوای رمان حس می‌کند. نویسنده‌هایی که مثل تولستوی می‌نویسند آزادانه و سریع می‌نویسند مثلاً دولت آبادی نثر سریعی دارد در حالی که گلشیری نثر کندی دارد. و پاموک تلفیقی از این دو است.

صلاحی زیبایی کار پاموک در ایجاد ایهام را حیرت‌انگیز خواند و گفت: من وقتی رمان پاموک را خواندم لذت بردم و چون به ترکی کاملاً آشنا هستم می‌فهمم که ترجمه روان از جمله‌های طولانی زبان ترکی که گاه یک پاراگراف آن یک جمله است چقدر سخت است.

**پاموک توصیف و دقت
فردگرایانه تولستوی را
همراه با درون گرایی دسته
دوم دارد. توصیف جزئیات
به زنده بودن رمان او کمک
می‌کند و خواننده خودش را
در حال و هوای رمان حس
می‌کند**